

en een zon met gestyleerde bloemenknoppen, heeft het ons doen zien in deze werken, ook door de tegenstellingen. Moge het gezegende van waarlijk liefhebben door alle Christelijke vrouwen, ja, door alle Christenen meer en meer worden gesmaakt! Het gaat er om, een ware levenswijding te hebben. Het gaat niet om het *vele*, maar om den geheiligden dienst in de werkplaats van den Almachtige, hetzij in den huiselijken kring, hetzij in het openbare leven.

Moge H. S. S. K. ook verder met zegen haar weg gaan en velen tot zegen zijn, op welke wijze God haar dan ook gebruiken wil!

Voor onze vele vrouwelijke lezers willen we eindigen met een schoon en waar woord van H. S. S. K. over het vrouwenleven.

„... Het is met ons werk, als met een tuin, die droog en dor op regen wacht.

„Als God dan in Zijn goedheid een wolk zendt om dien dorstenden tuin te drenken, dan dalen er duizenden kleine regendroppels neer. En als de wolk haar opdracht vervuld heeft, dan herkent ge den tuin haast niet meer! De bloemen heffen blij haar kleurige kelken, de bladeren glanzen als met nieuwe kleuren, 't gras glanst als frisch-groen fluweel.

„En ieder van die duizend kleine regendroppels had van Gods wege een opdracht en een plaats, waar hij neer moest dalen. Ieder blad, iedere bloem, ieder gras-spruitje moest gereinigd en verfrist en gedrenkt. Geen enkele regendroppele viel doelloos neer. Want geen enkel plekje mocht worden overgeslagen. En omdat ieder regendruppeltje zijn plicht deed, staat heel de tuin te prijken als in nieuwe heerlijkheid.

„Zoo zie ik ook de meeste onzer vrouwenlevens. Haar tallooze kleine zorgen en bezigheden zijn als een zachte, gestadige regen, die op 't haar aangewezen stukje grond nedervalt. De regen is soms zóó zacht en fijn, dat men er haast niets van merkt. Maar iedere regendroppele heeft zijn doel, en laaft en reinigt, wat anders versterven zou.

„En als die ontelbare „kleine droppelen water“ op de ontelbare kleine plekjes zijn neergevallen — zie, dan staat heel de hof groen en frisch en mengt zijn zachten zang van dank en lof in het grootsche lied der Schepping.

„Als God door den geringen dienst van ons „verbrokkeld“ leven, zooals de wolk verbrokkeld dient in duizenden regendroppelen, heel 't terrein, dat ons vrouwenleven bestrijkt, zegenen wil, dan tellen we niet meer de veelheid der droppelen, noch letten op hun geringheid, maar dan danken we God, dat Hij Zich van al onze kleine zorgen en bezigheden bedienen wil, om heel den ons toevertrouwen hof groen en frisch te doen staan.“

J. N. V.

Mijn reis door Canada

MEVR. VEENSTRA-HEIDSTRA

In den afgeloopen zomer maakte ik een reis van drie maanden door Canada, ten einde met eigen oogen te zien, wat onze emigranten daar wacht. Over het godsdienstig leven in Canada zou ik hier gaarne iets willen mededeelen.

Het Canadeesche volk is in zijn geheel godsdienstig. Men heeft respect voor eens anders overtuiging en eerbiedigt deze. Om een voorbeeld te noemen. Den eersten avond, dien ik in Toronto doorbracht, ging ik even wandelen. Toen ik de straat uitkwam, waar ik mijn kamer had, kwam ik op een der hoofdstraten, en zag onder de vele en groote electrisch verlichte reclameborden er één, waarop stond „Jesus saves.“ (Jezus redt.) Ik ging er heen, en

8037

Met baby op de ski's

zag, dat het een evangelisatielokaal was. De buitendeuren waren voor de helft van kleine, keurig gevatte, geslepen spiegelruitjes, zoodat men van de straat naar binnen kon kijken. Het was een aardig zaaltje, waarin rijen banken, waarop de bezoekers zaten, en achteraan een groot platform, waarop de voorganger, eenige broeders, en een zuster, die de piano bespeelde, hadden plaats genomen. Voor de buitendeuren stond een groepje menschen, waaronder ook eenige kinderen en opgeschoten jongens. Ik ging midden tusschen hen staan om zodoende te hooren, wat er gezegd werd. Het viel mij op, dat allen eerbiedig naar binnen keken en luisterden naar het gezang, soms meeneuriënde, en dat, hoewel het publiek telkens verwisselde, er geen wanklank werd gehoord. Ik ging naar binnen, maakte de samenkomst voor de helft mede en ging gezegend naar mijn kamer terug.

Op een anderen avond zag ik op den hoek van een drukke straat een jong meisje staan, geheel alleen, een Bijbeltje in de handen, waaruit zij een gedeelte voorlas. Vele voorbijgangers bleven eerbiedig staan luisteren, en ik hoorde geen enkele schampere opmerking. Dit doet aangenaam aan, en kan niet nalaten gunstig te werken op de jeugd.

Het grootste deel van de Canadeezen is protestant. Alleen de provincie Quebec is voor ³, katholiek. Hier wonen vele Fransche Canadeezen, terwijl men in de andere provincies bijna uitsluitend Engelsche Canadeezen heeft. De protestanten behooren tot de Engelsche Staatskerk, de Presbyteriaansche kerk, of de Methodistische kerk. De beide laatsten hebben zich nu verenigd. Ik ben op verschillende plaatsen in beide kerken wel geweest, en de verkondiging van het Evangelie is ongeveer gelijk.

In de omgeving van Port-Arthur hoorde ik van een

OP OUDEJAARSDAG

Ja, het jaar is oud, den 31sten December, maar de tijd is nog veel ouder. Daar begrepen we nog niets van, toen we kinderen waren. Toen vonden we het jaar wel oud, maar de tijd was ons nog jong. Natuurlijk. We waren zelf nog jong en de tijd was onze tijd. Later gingen we dat een beetje anders bekijken. Niet alleen, omdat we toen de heugenis van eigen vervlogen jaren hadden, maar omdat we ons leven zagen als een verschijning in den tijd, een schakel tusschen dat van een komend geslacht.

En als we 't zoo gaan zien, begrijpen we Hooft, als hij den tijd noemt den „gezwinden grijsaard, die op wakk're wieken staag de dunne lucht doorsnijdt en zonder zeil te strijken altijd vaart voor den wind en ieder na laat kijken, doodsvijand van de rust, die woelt bij nacht, bij dag. Onachterhaal'bre tijd, wiens heete honger graag verslokt, verslindt, verteert, al wat er sterk mag lijken en keert en wendt en stort staten en koninkrijken."

Daar zitten ze nu „rond den heerd," met z'n beiden. Arm zijn ze niet; rijk ook niet. Of ja, rijk zijn ze toch. Ze zijn tevreden. En tevredenheid maakt rijk. In de harten van die menschen is het stil. Daar is de stilte der tevredenheid. De dankbaarheid voor wat God was voor hen en gaf aan hen. Sober interieur: matjes, de meest gewone stoelen, een schoorsteen met wat of niets er op, een hoekplankje met eenvoudige dingetjes. Alles heel gewoon. Ze hebben nog wel wat moois ook in de „kamer" — maar weelderig is het daar ook niet, al zijn de borden en schalen, die daar hangen en staan, wat waard.

Ik moet hier denken aan dat gedicht van Mevrouw Roland-Holst over den laatsten dag van 't jaar. Zij heeft het ook over een man en een vrouw, die zitten bij den haard. Maar

in een heel andere oudejaarsstemming als de twee, die wij nu zien. Zij belijden mekaar, dat ze niet zijn, wat ze eenmaal voor elkander dachten te zullen zijn. Ze hadden het geluk gezocht — het was niet gevonden. Ze verloren alleen en ze vonden niet. Ze verloren hun jeugd, hun kracht, hun schoonheid, hun moed, hun rust. De levensglans was weg.

Om ons is die glans nu gedooft; ons arm hart heb ik ontroofd den zoetsten waan van het leven.

Waarheid is overwinnaar gebleven: liefde is heel het leven niet. Ze zijn gestorven in het leven. En ja, nu gelooven ze, dat uit dien dood wat nieuws zal rijzen: want ze leven een deel van het menscheidsleven. Als „de bij aan den zwerm, die met zwaar gegons aan den boomtak hangt," zoo zien ze nu hun leven. Het leven van hun toekomst. En dat groote geheel zal zich bewegen naar het geluk. Hun ik herleeft in de gemeenschap.

Schrane troost op Oudejaarsdag. De „gezwinde grijsaard" lacht er om. Om dat massa-ideaal.

Als het leven der menschheid, het leven van een volk, een maatschappij, het geluk zal genieten, zal dit geluk eerst in de gezinnen moeten gewonnen zijn en daar bewaard moeten worden als een schat.

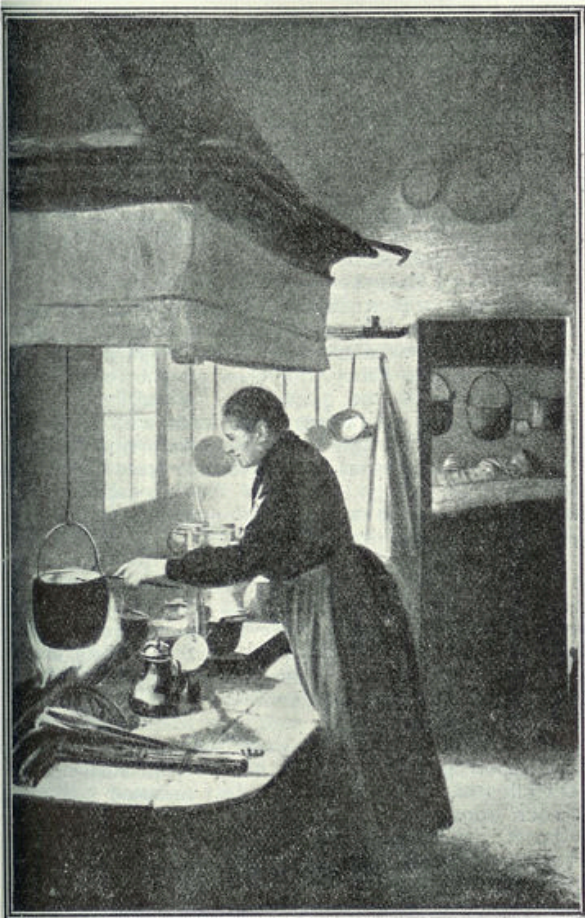
En daar zal ieder lid van het gezin het voor zich *zelf* moeten winnen. Eerst als tevredenheid de harten verblijdt, zal die blijheid als een licht het leven der kleinere groepen verhelderen, en van uit het gezin zal ze lichten over de groote samenleving.

Dan kan er in beperkten en in ruimen kring een Oudejaarsdag „gevierd" worden, ook al komt er bezoek van den „gezwinden grijsaard," die heel ernstig kijkt, omdat hij het leven oud maakt en naar het einde wijst.

En dit tempert dan de vreugde bij ieder, die met de zijnen het jaar eindigen mag. En bij den dank aan God, voor Zijn goedertierenheid, voegt zich dan ook de bede voor die de smart van den rouw lijden. Voor allen ook, die de zorgen des levens elken dag droegen als een zwaren last. A. L. v. H.

8013

OUDEJAARSVOND-VORBEREIDING

8021

Dit is, dit is het oude lied:

Het dierbaarst bloed is vergoten.
De macht des afgronds is te niet;
De hemel is ontsloten.

Dit is, dit is het oude lied,
Ons geschonken van God hierboven:
De vloek der wet deert zondaars niet,
Die in den Zoon gelooven.

Dit is, dit is het oude lied,
Een Heiland moest lijden en sneven,
Dat, wie vertrouwend op Hem ziet,
Ook dankbaar voor Hem zou leven.

Dit is, dit is het oude lied:
Uw Heiland stond op uit de dooden.
In den hemel verheven, vergeet Hij u niet,
Maar deelt in al uw nooden.

Heemstra legde het oude boekje uit de hand, keek dan rond en zei zacht: „Laat ons nu danken.”

Vlug liep Lot door de drukke straten, met nietsziende oogen, tot ze in 't schemerige plantsoen kwam.

Dan ging ze langzaam in den stillen zomeravond naar huis — haar ziel overstroomd door ontroerende gedachten. Langs haar gloeiend hoofd streelde verkoelend de avondwind en wolkten de geuren van roos en reseda.

De schemer groeide onder de dichte boomen en in dit geurend half-donker smolt alles in Lots ziel samen, tot een vurig-stil gebed, om den vrede van het oude lied in haar ziel.

Boven haar hoofd zong de zomeravondwind zijn „Lied der ruste” in de kruinen van de zware boomen, en stil stroomde het metaal-donkere water onder de steenen brug, waarover Lot droomend ging....

LYDIA

Een moeilijk Jaareind

Anno 1574

„Leiden behouden, — is Holland gered!”
Zoo had men 't den Prins in de bange herfst-
dagen van 't jaar 1574 nagezegd.

En nu, Leiden was behouden.

En daarmee in beginsel Holland gered, — wat niet wegneemt, dat voor dit standhoudend gewest en voor Oranje, die er de aanvoerder was, de laatste maanden van dit veelbewogen jaar nog zeer moeilijk zijn geweest, zoodat het op Sylvester-dag hun betuiging wel mocht zijn, dat, zoo de Heere niet met hen ware geweest, zij sinds lang waren vergaan.

Voor minstens één derde was zelfs Holland in de macht van den Spanjoel.

De troepen, die 't beleg van Leiden opraken, bleven voor een deel hangen in 's-Gravenhage, Vlaardingen en Maassluis en hielden 't geheele Westland bezet, zonder dat de Prins, die te Delft verblijf hield, bij machte was hen te verdrijven.

Gelukkig verdreven zij zichzelf.

Filips de Schriele, die maar niet begrijpen kon, dat ook een soldenier wel gaarne op tijd zijn loon ontvangt, was met de betaling tenslotte zoovele maanden achter geraakt, dat zijn troepen hier in Westlands „hoek” aan 't muiten sloegen, een Eletto kozen en onder diens aanvoering eerst naar Utrecht en straks naar Brabant wogtogen, om zichzelf betaling te verschaffen, nu de buit van Leiden hun was ontgaan.

Bleven nu alleen Amsterdam en Haarlem en een aantal Spaansche schansen over, tegen wier bezetting, de Prins in 't Zuiden en Sonoy in 't Noorden, steeds op hun hoede moesten zijn, zoo te water als te land.

Sonoy in 't Noorden, — ja, die bleef den Prins ook een bron van zorg.

Niet wat zijn *trouw* betreft.

Die bleef ongerept en onverdacht.

Sonoy was van dat slag Geuzen, 't welk zich liever zou laten in stukken houwen bij de laatste schans of verdrinken bij de verdediging van 't laatste schip, dan te trachten met den vijand aan te gaan eenig voorzichtig verdrag.

Maar Sonoy was een ongetemde woesteling.

De pendant van Lumey van der Marck.

En nu weet ik alles, wat hem eenigszins ontschuldigen kan en ik zal 't gevoel mijner lezers sparen door niet in bijzonderheden te treden over de wreedheden, die hij zich tegen de „paapschgezinden” veroorloofde, — laten ze verraders geweest zijn der „goede zaak,” dan ware een kogel hun goed loon geweest, maar niet een marteling, die bij de praktijken der Inquisitie in niets achterbleef. —

Ik kan *volkomen* begrijpen, dat de Staten van het Noorderkwartier tot den Prins een forschen brief richtten, dat het zóó niet langer kon en dat ze met Sonoy niet langer konden samenwerken!

Maar ik begrijp ook, dat ze daarmee Oranje voor een bijna onoplosbaar dilemma stelden: Sonoy handhaven *tegen* den wil der Staten in, of hem ontslaan tegen zijn *eigen* wil, en wat méér zegt tegen den wil der soldateska in, die hem zeker niet loslaten zou.

Beide was al even hachelijk!

Ja, als de Prins zélf „over 't IJ” had kunnen gaan....

Maar dat was natuurlijk uitgesloten.

Het was maar één van de vele moeilijkheden, waarmee de Prins dagelijks te tobben had. En hij stond, sinds ook Aldegonde hem ontnomen was, zoo voor alles alléén! Toch verloor hij nimmer den moed.

En zie nu, op wat meesterlijke wijze hij, voorloopig althans, een oplossing vond voor de kwestie-Sonoy.

Aan de Staten van 't Noorden schreef hij, dat zij vol-

komen gelijk hadden, wanneer zij uitspraken, dat in deze zware tijden er geen tweespalt mocht zijn tusschen het Volk en de Overheid; dat hij daarom Sonoy wilde ontslaan, zoodra hij dezen een opvolger gegeven had en dat hij daartoe had bestemd „zijn lieven zwager Van den Berg,” zoodra hij hun instemming zou verkregen hebben.

Daar zàten de Staten van 't Noorderkwartier mee!

De zaak was: zij vertrouwden Van den Berg niet... en ze hadden *gelijk*, want *later* heeft die gansche familie Van den Berg tegen Maurits en Frederik Hendrik dapperlijk gestreden voor des Konings zaak....

Maar er wàs tegen hem geen *schijn* van bewijs op dezen stond en de Staten begrepen heel goed, dat ze *niet* aan Oranje schrijven konden: Een ander vinden we best, alleen uw „lieven zwager” willen we niet! En zoo bonden ze dan in en zouden dan maar weder met Sonoy samenwerken, *als* de Prins dan eens in krachtige woorden hun bezwaren hem wilde brengen onder 't oog.

Een fijne glimlach gleed toen zeker even over Oranjes gelaat!

Maar dit was één moeilijkheid uit vele.

Ook met de Staten uit 't Zuiden was er allerlei moeite.

Zij zaten op de penning als een bok op de haverkist en hun onwil brak eerst, toen Oranje in begrijpelijken toorn hun voorstelde, dat *hij* het land verlaten en *zij* den strijd voortzetten zouden; dat spaarde meteen zijn persoonlijke toelage en de bezoldiging zijner lijfwacht uit....

Daarmee was voorshands ook *dit* pleit beslist.

Maar er was zooveel meer!

Oranje, die zijn kondschappers had in Londen en Parijs, ja, zelfs in Madrid, in de onmiddellijke nabijheid des Konings, *wist* hoe in de havens van de Golf van Biskaje een Armada van 400 schepen werd uitgerust en zoo goed als zeilree lag, en dat koningin Elisabeth reeds had beloofd, dat zij die vloot rustig het Kanaal zou laten passeeren.

En nu wàren daar, ja! de Watergeuzen....

Maar wat zouden *die* tegen zulk een vloot!

Het moet den Prins dag en nacht hebben gewogen op het hart... Doch toen bij menschen geen uitkomst was, zond de Heere God een zware ziekte onder de bemanning der vloot, waardoor er, hoog en laag, zoovelen

werden weggeraapt, dat in de eerste maanden aan geen uitvaren zou kunnen worden gedacht.

Tegelijk werd echter 's Prinsen aandacht weer op een ander gevaar gevestigd, al scheen 't ook op 't eerste gezicht een reden ter verheugenis te zijn.

Het Duitsche Rijk, om allerlei redenen, voelde zich moréel niet *los* van de lage landen aan de zee, en de sprake ging, en méér dan dat, — dat keizerlijke bemiddelaars zouden komen en pogen den zoen te treffen tusschen Filips en zijn opstandige onderdanen, zoodat de keizer min of meer *borg* zou staan, dat 't geen dezen werd toegestaan ook gehóúden worden zou....

Willem van Oranje verwachtte er *niets* van.

Naast God was steeds zijn hoop gevestigd op buitenlandsche militaire hulp, want alleen wat Filips *afgedwongen* werd, was te boeken als winst; 's Konings *goedertierenheid* had bij den Prins voor eens en voor altijd een *nul*.

Niemand kende zoo goed Filips, als hij!

Maar dat was zijn overtuiging, meer niet.

En nu was er al zijn staatsmanskunst voor noodig, om van meet af die zaken zoo te sturen, dat de Staten niet zwemmen in eenige opgezette fuik en dat toch straks, als de onderhandelingen afspringen, het *odium* er van niet rust op den Prins,

Zoo was het moeite, aan elken kant.

Daarbij kwam dan 's Prinsen eenzaamheid.

Gehuwd, was hij eenzamer dan een weduwnaar: Anna van Saksen kon nooit meer iets anders voor hem zijn dan de overspelige lasteraarster. Zijn oudste zoon is 's Konings gevangene. Zijn andere kinderen verblijven op den Dillenburg. Eenzaam en verlaten gaat hij van dag tot dag zijn pad...

Het zou geen wonder geweest zijn, als een klacht over zijn lippen gekomen ware; als we van hem hoorden: „Dit alles is mij als een zware last *te zwaar* geworden!”

Toch hoort men die klacht niet.

Ja, 't is beschamend voor wie onzer soms wèl klaagt over zijn moeilijken weg, in deze dagen 's Prinsen briefwisseling na te gaan; hoewel ook *zijn* ziel zich meer-malen zal hebben nedergebogen in hem, tòch bij het *jaareind* zoogood als 't jaar dóór, was zijn vertrouwen op God, die Holland en hem in 't eind *Zijn heil* zou doen zien.

P. BR.

Naar een teekening van G. de Voogd

OUDEJAARSDAG

EEN LIEDJE

ZANG. *Andante.*

PIANO. *pp*

Zacht zingt in mij een liedje, een liedje van wol-oer,

ppp *p* *pp*

Ped. *vertellend, matig vlug*

het roept weer beel den wakker, van ja-ren ja-ren her: Daar bloeid een

pp *p*

len-te roosje, zacht ro-se-rood en teer; de blaadjes krulden om-me, en we ken

meeren meer; in al zijn schoonheid o-pen lach-te't mij vriendlijk aan zijn

Ped. ** Ped. **